

**Kliimaministri määruse
„Keskkonnaministri 13. detsembri 2006. a määruse nr 73 „Kanakulli püsielupaikade
kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” ja 3. veebruari 2011. a määruse nr 10 „I ja II
kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri”
muutmine”**

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Vastavalt looduskaitseseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 13. detsembri 2006. a määrusega nr 73 „Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” võtnud kaitse alla Harju maakonnas Saue vallas Vastla külas ja Harku vallas Sõrve külas Vastla kanakulli püsielupaiga, Harju maakonnas Harku vallas Liikva ja Vahi külas Tugamanni kanakulli püsielupaiga ning Liikva kanakulli püsielupaiga ning 3. veebruari 2011. a määrusega nr 10 „I ja II kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” Harju maakonnas Harku vallas Sõrve külas Sõrvemetsa käpaliste püsielupaiga. Käesoleva määruse eelnõu koostamise eesmärk on seoses Sõrve looduskaitseala moodustamisega kaitstavate loodusobjektide tüübi ja seal kehtivate piirangute muutmine. Kõik alal asuvad püsielupaigad liidetakse ja moodustatakse Sõrve looduskaitseala, kus kehtib ühtne kaitsekord.

Eelnõukohase määrusega tunnistatakse kehtetuks olemasolevate kaitstavate loodusobjektide piirid ja kaitsekord. Püsielupaikade alad on arvatud Sõrve looduskaitsealasse, et tagada paremini alal asuvate koosluste ning seal elavate kaitsealuste liikide kaitse ja säilimine.

Keskkonnaministri määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna spetsialist Kerttu Elm (tel 680 7913, e-post kerttu.elm@keskkonnaamet.ee), eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti looduskaitse planeerimise osakonna juhtivspetsialist Riina Kotter (tel 503 7128, e-post riina.kotter@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õigusosakonna jurist Reelika Metshein (tel 5697 7994, e-post reelika.metshein@keskkonnaamet.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308, e-post siiri.soidro@tlu.ee). Keskkonnaministeeriumi kontaktisik eelnõu ministeeriumitevahelisel kooskõlastamisel ja kinnitamisel on Marika Erikson (tel 626 2880, e-post marika.erikson@envir.ee).

2. Eelnõu sisu

Vastavalt looduskaitseseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 13. detsembri 2006. a määrusega nr 73 „Kanakulli püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” võtnud kaitse alla Vastla kanakulli püsielupaiga Harju maakonnas Harku vallas Sõrve külas ja Saue vallas Vastla külas ning Tugamanni ja Liikva kanakulli püsielupaiga Harju maakonnas Harku vallas Liikva ja Vahi külas. Need püsielupaigad on arvatud Sõrve looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 13. detsembri 2006. a määrust nr 73.

Vastavalt looduskaitseseaduse § 10 lõikele 2 on keskkonnaminister 3. veebruari 2011. a määrusega nr 10 „I ja II kaitsekategooria käpaliste püsielupaikade kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri” võtnud kaitse alla Sõrve käpaliste püsielupaiga Harju maakonnas Harku vallas Sõrve külas. See püsielupaik on arvatud Sõrve looduskaitsealasse. Kaitstava loodusobjekti tüüp

muutub ja seetõttu on vajalik muuta keskkonnaministri 3. veebruari 2011. a määrust nr 10.

Sõrve looduskaitseala moodustati, et tagada paremini alal asuvate koosluste ning seal elavate kaitsealuste liikide kaitse ja säilimine. Püsielupaikade maa-ala on osa terviklikust loodusväärtuste kompleksist, mistõttu on otstarbekas moodustada kaitseala. Kanakulli ja kääpaliste püsielupaikade territoorium on määratud Sõrve looduskaitseala sihtkaitsevöönditesse, kus on kehtestatud nende liikide ja elupaikade säilimiseks ja kaitseks püsielupaikadega võrreldes samaväärne kaitsekord. Kaitseala sihtkaitsevöönditesse määramisel on arvestatud püsielupaikade sihtkaitsevööndite piire, varem püsielupaiga sihtkaitsevööndisse kuulunud alad jäävad sihtkaitsevööndisse ka pärast Sõrve looduskaitseala moodustamist.

3. Menetluse kirjeldus

Eelnõu avalikustamine toimus koos Sõrve looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamisega 22. märtsist 10. maini 2021 Keskkonnaameti veebilehel www.keskkonnaamet.ee. Teated kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku kohta ilmusid 23. novembril 2021. a üleriigilise levikuga ajalehes Õhtuleht ning 26. märtsil 2021. a kohalikus ajalehes Harju Elu. Ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmus kaitse-eeskirja avalikustamise teade 18. märtsil 2021. a.

Looduskaitseaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti teade Sõrve looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise kohta Transpordiametile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Erametsaliidule, MTÜle Eesti Metsa Abiks, Harku ja Saue Vallavalitsustele ning 198 kaitsealal paikneva kinnisasja omanikule. Ettepanekud paluti edastada kirjalikult aadressil info@keskkonnaamet.ee hiljemalt 10. maiks 2021. a. Avalikustamise ajal korraldati kolm infokoosolekut ning 17. juunil 2021 toimus Meriküla keskuse saalis (Tilgu tee 53, Meriküla) ja veebirakenduse Microsoft Teams vahendusel eelnõu avalik arutelu, kus tutvustati laekunud ettepanekuid.

Maaomanikele (püsielupaikadel oli kokku 4 juriidilist isikut ja 7 eraomanikku, kellest viis on ühe maaüksuse ühisomanikud), kes ei olnud teavitanud e-kirja telesaadetud teate kättesaamisest või esitanud ettepanekuid avalikustamise ajal, saadeti 23.09.2021 väljastusteatega kiri, millega anti lisaiega eelnõuga tutvumiseks ja ettepanekute tegemiseks 15. oktoobrini 2021. Saadeti 84 kirja. 18. oktoobril 2021 ilmus üleriikliku levikuga väljaandes Õhtuleht teade Sõrve looduskaitseala moodustamisest, milles kutsuti üles maaomanikke, kelle kirjad tagastati Keskkonnaametisse, esitama ettepanekuid või vastuväiteid. Tähtaeg ettepanekute tegemiseks oli 31. oktoober 2021.

Vastuväiteid püsielupaikade kaitstava loodusobjekti tüübi muutmisele ja kaitse-eeskirja muutmise eelnõule ei esitatud. Osaihing Landeker ja Roheinvest OÜ olid Sõrve LKA moodustamise vastu. Nende märkused on kajastatud Sõrve looduskaitseala seletuskirjas. Ettepanekutega Sõrve looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõule saab tutvuda Sõrve looduskaitseala kaitse-eeskirja seletuskirja menetluse kirjelduse peatükis.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrus ei ole seotud EL õigusega.

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste põhivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Kuigi määrusega tunnistatakse püsielupaigad kehtetuks, ei jää ala kaitse alt välja, vaid püsielupaigakade ala arvati Sõrve looduskaitsealasse. See aitab paremini tagada alal asuvate koosluste ja seal elavate kaitsealuste liikide kaitse. Kehtestatav kaitsekord arvestab ala eesmärgiks olevate väärtuste kaitse vajadusi ja selle rakendamine tagab nende säilimise.

Looduskaitseala moodustamine ja ühtse kaitsekorra kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii strateegia Euroopa 2020 kui ka Ressursitõhusa Euroopa tegevuskava. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030 (EU Biodiversity Strategy for 2030), mis seab liikmesriigile konkreetseid ja mõõdetavaid eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2030. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt nende eesmärkide saavutamist.

Kuna ala jääb riikliku kaitse alla, siis puudub määruse jõustumisel oluline mõju loodus- ja elukeskkonnale, rahvusvaheliste kohustuste täitmisele, sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb eelnõu jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude suurenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima määruse jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril. Maamaksuseaduse § 4 lõike 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Kuna püsielupaigad on juba sihtkaitsevööndis ja jäävad sinna ka edaspidi, siis kohalike omavalitsuste maamaksu laekumises midagi ei muutu.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kinnisasja omanikuga kokkuleppel omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Püsielupaikade kehtetuks tunnistamisel kaitsekord oluliselt ei muutu, seega maa omandamise kulusid riigieelarvesse ei teki. Kuna alad jäävad endiselt sihtkaitsevööndisse, ei ole muudatusi seoses metsatoetuste maksmise kuludega ning ei teki lisakulusid poolloodusliku koosluste hooldamisega seoses.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

7. Vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega

vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministriumitega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Siseministerium on eelnõu kooskõlastanud. Regionaal- ja Põllumajandusministerium kooskõlastas eelnõu märkustega, mis on esitatud tabelis 1. Teised ministriumid on kooskõlastanud eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Tabel 1.

Märkuse esitaja	Märkus	Vastus
Regionaal- ja Põllumajandusministerium	Täiendada seletuskirja märkusega, kui palju kinnisasja omanikke eelnõuga muudetavate määruste mõjupiirkonnas toimetab.	Seletuskirja menetluse kirjelduse peatükki täiendatud.
	Teeme ettepaneku sama eelnõu seletuskirja punktis 3 nimetatud sidus- ja sihtrühmi Sõrve looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu menetluse lõpptulemustest teavitada, kui seda ei ole juba tehtud.	Huvirühmi on teavitatud.